

במדבר טז, ג

ג וַיִּקְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם כִּי כָל הָעֵדָה בָּלָם קֹדְשִׁים וּבְתוֹכְכֶם יְהוָה וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל יְהוָה. ד וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו.

במדבר טז, יב

יב וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְקָרָא לְדָתָן וּלְאָבִירָם בְּנֵי אֱלִיָּאָב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה. יג הַמַּעַט כִּי הֶעֱלִיתֵנוּ מֵאֶרֶץ זְבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ לְהִמִּיתֵנוּ בַּמִּדְבָּר כִּי תִשְׁתַּרְרַר עָלֵינוּ גַם הַשִּׁתְּרָר. יד אַף לֹא אֵל אֶרֶץ זְבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ הִבִּיאֵתֵנוּ וַתִּתֵּן לָנוּ נַחֲלַת שָׂדֵה וְכָרִם הַעֵינֵי הָאֲנָשִׁים הָהֵם תִּנְקֹר לֹא נַעֲלֶה.

במדבר טז, כ

יז וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר. הַבְּדִלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֶכְלָה אֹתָם כְּרִגְעָה. וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחַת לְכָל בְּשָׂר הָאִישׁ אֶחָד יַחְטֵא וְעַל כָּל הָעֵדָה תִּקְצֹף. יז וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל הָעֵדָה לֵאמֹר הֲעֹלוּ מִסְבִּיב לְמִשְׁכַּן קִרְחַן דָּתָן וְאָבִירָם. וַיִּקְּם מֹשֶׁה וַיֵּלֶךְ אֶל דָּתָן וְאָבִירָם וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיְדַבֵּר אֶל הָעֵדָה לֵאמֹר סוּרוּ נָא מֵעַל אֲהֲלֵי הָאֲנָשִׁים הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה וְאַל תִּגְעוּ בְּכָל אֲשֶׁר לָהֶם פֶּן תִּסְּפוּ בְּכָל חַטֹּאתֵם. וַיַּעֲלוּ מֵעַל מִשְׁכַּן קִרְחַן דָּתָן וְאָבִירָם מִסְבִּיב וּדָתָן וְאָבִירָם יָצְאוּ נֹצְבִים פְּתַח אֲהֲלֵיהֶם וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וְטַפָּם. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי יְהוָה שְׁלַחְנִי לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה בִּי לֹא מִלְּבִי. אִם כְּמוֹת כָּל הָאָדָם יִמְתּוּן אֵלֶּה וּפְקֻדַת כָּל הָאָדָם יִפְקֹד עֲלֵיהֶם לֹא יְהוָה שְׁלַחְנִי. וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא יְהוָה וּפְצָתָהּ הָאֲדָמָה אֵת פִּיהָ וּבִלְעָה אֹתָם וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה וַיִּדְעֵתֶם כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֵת יְהוָה. וַיְהִי כַכֵּלְתוֹ לְדַבֵּר אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּבְקַע הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תַּחְתֵּיהֶם. וַתִּפְתַּח הָאֲרֶץ אֵת פִּיהָ וַתַּבְלַע אֹתָם וְאֵת בְּתֵיהֶם וְאֵת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר לְקִרְחַן וְאֵת כָּל הַרְכוּשׁ. וַיִּרְדּוּ הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׂאֵלָה וַתִּכַּס עֲלֵיהֶם הָאֲרֶץ וַיִּאֲבְדוּ מִתּוֹךְ הַקֶּהֶל. וְכָל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר סָבִיבְתֵיהֶם נָסוּ לְקֹלָם כִּי אָמְרוּ פֶן תִּבְלַעֵנוּ הָאֲרֶץ. לֹה וְאִשׁ יִצָּאָה מֵאֵת יְהוָה וְתֹאכַל אֵת הַחַמְשִׁים וּמֵאֲתֵימַי אִישׁ מִקְרִיבֵי הַקִּטְרֹת.

דברים יא ו

ו וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָתָן וּלְאָבִירָם בְּנֵי אֱלִיָּאָב בֶּן רְאוּבֵן אֲשֶׁר פָּצְתָהּ הָאֲרֶץ אֵת פִּיהָ וַתַּבְלַעֵם וְאֵת בְּתֵיהֶם וְאֵת אֲהֲלֵיהֶם וְאֵת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם בְּקִרְבֵּי כָּל יִשְׂרָאֵל.

בראשית מב, לח

יז וַיֹּאמֶר לֹא יִרַד בְּנֵי עַמְכֶם כִּי אַחִיו מֵת וְהוּא לְבָדוֹ נִשְׂאָר וּקְרָאָהוּ אֶסֶן בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ בָּהּ וְהוֹרְדְתֶם אֵת שִׁיבְתֵי בִּיגוֹן שְׂאוּלָה:

ישעיהו לח יח

כִּי לֹא שְׂאוּל תוֹדֶה מוֹת יְהִלְלָהּ לֹא יִשְׁבְּרוּ יוֹרְדֵי בּוֹר אֶל אֲמַתָּה:

תהלים קטו, טז-יח

הַשְּׁמַיִם שְׁמַיִם לֹה' וְהָאֲרֶץ נְתוּן לְבְנֵי-אָדָם: לֹא הַמֵּתִים יְהִלְלוּ-יְהִי וְלֹא כָּל-יֹרְדֵי דוּמָה: וְאֲנַחְנוּ נִבְרָה יְהִי מַעֲתָה וְעַד-עוֹלָם הִלְלוּ-יְהִי:

קהלת ט, ד-ו

[...] כִּי לְכָלֵב חֵי הוּא טוֹב מִן הָאֲרִיִּה הַמֵּת: כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים שְׂיִמְתּוּ וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים מֵאוּמָה וְאֵין עוֹד לָהֶם שְׂכָר כִּי נִשְׁפַח זְכָרָם: גַּם אֲהַבְתֶּם גַּם שָׂנְאֵתֶם גַּם קִנְאֵתֶם כִּבְר אֲבָדָה וְחִלְקָה אֵין לָהֶם עוֹד לְעוֹלָם בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ:

לא רח

פרשת השבוע

מחזור יאורן ישראל מארח את בית אבי חי

פרשת קורח: על החיים ועל המוות

הרבה והפרופ' דליה מרקס במפגש עם אפרת אסף-שפירא, אוצרת משנה באגף לאמנות ותרבות יהודית

קהלת יב, ז

וַיִּשָׁב הָעֶפְרָיִם עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה:

ישעיהו ה, יד-טו

לָכֵן הִרְחִיבָה שְׂאוֹל נִפְשָׁה וּפְעָרָה פִּיהָ לְבָלִי חֶק וַיִּרְד הַדָּרָה וְהַמוֹנָה וְשִׂאוֹנָה וְעֵלֶז בָּהּ: וַיִּשַׁח אָדָם וַיִּשְׁפֹּל אִישׁ וְעֵינָיו גְּבַהִים תִּשְׁפֹּלְנָה:

דניאל יב, ב

וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל אֲדַמְת עֶפְרָיִם וְקִיצוּ אֱלֹהֵי לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה לְחַרְפוֹת לְדָרְאוֹן עוֹלָם:

משנה ברכות א, ה

מזכירין יציאת מצרים בלילות. אמר רבי אלעזר בן עזריה: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שתיאמר יציאת מצרים בלילות, עד שדרשה בן זומא, שנאמר: "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיירך" (דברים טז, ג). "ימי חיירך" - הימים; "כל ימי חיירך" - הלילות. וחכמים אומרים: "ימי חיירך" - העולם הזה; "כל ימי חיירך" - להביא לימות המשיח.

בבלי סנהדרין קי, עמוד א

"וְיָאם בְּרִיאָה יִבְרָא ה' וּפְצָתָהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ" (במדבר טז), אמר משה לפני הקב"ה: אם בריאה גיהנם מוטב ואם לאו יברא ה'! [...]

אמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קאזלינא באורחא אמר לי ההוא טייעא תא ואחוי לך בלועי דקרח אזיל חזא תרי בזעי דהוה קא נפק קיטרא מנייהו שקל גבבא דעמרא אמשיל מיא ואותביה בריש רומחיה ואחלפי' התם איחרך א"ל אצית מה שמעת ושמעית דהוה קאמרי הכי משה ותורתו אמת והן בדאים.

במדבר רבה יח, יג

"וַתִּפְתַּח" (במדבר טז, לב), אמר רבי יהודה: באותה שעה נפתחו לארץ פיפיות הרבה, שנאמר: "בְּקָרֵב כָּל יִשְׂרָאֵל" (דברים יא, ו). אמר רבי נחמיה: והרי כתיב, "וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ" (במדבר טז, לב), אמר לו: והיאך את מקיים "בְּקָרֵב כָּל יִשְׂרָאֵל"? אלא שנעשית הארץ כמשפר, וכל היכן שהיה אחד מהם היה מתגלגל ויורד ובא עמו, נמצאת מקיים "בְּקָרֵב כָּל יִשְׂרָאֵל", ומקיים "וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ". [...]

"וַיִּרְדּוּ הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׂאֵלָה" (במדבר טז, לג). וכל כך למה? שלק על הקדוש ברוך הוא. אף על פי כן, לעתיד לבוא הם עתידין לעלות, רבי יהודה בין בתירא שונה, שיש להם חלק לעולם הבא [...]. וכן חנה מתפללת עליהם: "ה' מְמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׂאוֹל וַיַּעַל" (שמו"א ב, ו).

משנה, אבות ה, ו

עֲשֶׂה דְבָרִים נְבִירָא בְּעֶרְב שֶׁבֶת בֵּין הַשְּׁמֵשׁוֹת, וְאֵלו הוּן, פִּי הָאָרֶץ, וּפִי הַבְּאֵר, וּפִי הָאֶתוֹן, וְהַקֶּשֶׁת, וְהַמֶּן, וְהַמְּשָׁה, וְהַשְּׁמִיר, וְהַכֶּתֵב, וְהַמְּכַתֵּב, וְהַלּוּחֹת. וַיֵּשׁ אֲוִמְרִים, אִף הַמְּזִיקִיו, וְקִבּוּרְתוֹ שֶׁל מֶשֶׁה, וְאֵילוֹ שֶׁל אֲבִרָהָם אֲבִינוּ. וַיֵּשׁ אֲוִמְרִים, אִף צָבָת בְּצָבָת עֲשׂוּיָהּ.

בבלי, פסחים נד, ע"א

עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות, אלו הן: באר והמן וקשת כתב ומכתב והלוחות וקברו של משה ומערה שעמד בו משה ואליהו פתיחת פי האתון ופתיחת פי הארץ לבלוע את הרשעים ...

לא רח

פרשת השבוע

מחזיאון ישראל מארח את בית אבי חי

פרשת קורח: על החיים ועל המוות

הרבה והפרופ' דליה מרקס במפגש עם אפרת אסף-שפירא, אוצרת משנה באגף לאמנות ותרבות יהודית

רבי פנחס הכהן, פיוט לפסח (שולמית אליצור, פיוטי פנחס הכהן, 340)

נְשַׁפֵּת תּוֹכֵן רוּחוֹת מְשֻׁמָּוֹת
מִי כְמוֹף שְׂדֵי בּוֹרָא עֲשָׂרָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת
נְשַׁפֵּת רוּחַ לְכִסּוֹת אוֹיֵב בְּמַרְץ
מִי כְמוֹף קְדוּשׁ בּוֹרָא פִי הָאָרֶץ

בבלי סנהדרין ק"י עמוד א

"ובני קרח לא מתו". תנא, משום רבינו אמרו: מקום נתבצר להם בגיהנום, וישבו עליו ואמרו שירה. אמר רבה בר בר חנה: זימנא חדא הוה קאזילנא באורחא. אמר לי ערבי אחד: בוא ואראה לך בלועי קרח. הלך וראה שני בקעים שיוצא קיטור (עשן) מהם. לקח גיזת צמר, הרטיבה במים, ושם אותה בראש רומחו והעביר אותה שם ונחרכה. ואמר לי: הקשב, מה אתה שומע. שמעתי שהיו אומרים: משה ותורתו אמת והן בדאין.

מדרש תהלים, מה

[לְמַנְצַחַן עַל שְׁשִׁימִים לְבָנֵי קֶרַח מְשֻׁפִּיל שִׁיר יְדִידוֹת: רַחֵשׁ לְבִי דְבַר טוֹב", תהלים מה, א-ב] בני קרח לא היו יכולין לומר שירה בפיהם אלא רחש לבם בתשובה ומיד קבלם. ולמה לא היו יכולין לומר שירה בפיהם? שאול פתוחה מתחתיהם ואש מלהטת סביבותם [...] והיו בני קרח רואין שאול פתוחה מכאן ואש מכאן ולא היו יכולין להתודות מפיהם. לכך רחש לבי. וכי לא היו שלשה ולמה אמר רחש לבי. אלא ללמדנו מה שכיון זה בלבו כיון זה בלבו ושלשתן היו שוין בלב אחד.

מלבי"ם על במדבר טז, ל

ברא ה' בריאה חדשה בארץ שנעשה לה פה דומה כפה של בעל חי שיש לו חיות והוא מתנענע ופותחו ברצונו ובולע אל תוכו ברצון וסוגר פיו אחר שבלע ומוריד הנבלע אל חדרי בטן, וכמו שברא ה' את פי האתון שיהי' בו כח הדבור כן ברא את פי הארץ כפה של בע"ח שיש בו חיות ורצון, ותחלה שלחה את פיה ובלעה אל תוכה אהלי דתן ואבירם וכל אשר להם וירדו אל חדרי בטנה, ואח"כ האריכה את פיה ב' אלפים אמה עד מחנה לוייה ובלעה את כל אשר לקרח, ואח"כ האריכה פיה עוד ב' אלפים אמה עד פתח אהל מועד ובלעה את קרח עצמו.

במדבר יז ו

וַיִּלְנוּ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּחְרַת עַל מִשֶׁה וְעַל אֲהָרֹן לֵאמֹר אַתֶּם הַמֵּתִים אֶת עַם יְהוָה. ז וַיְהִי בְּהַקְהֵל הָעֵדָה עַל מִשֶׁה וְעַל אֲהָרֹן וַיִּפְּנוּ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה כִּסֵּהוּ הָעֵנָן וַיִּרְא כְבוֹד יְהוָה. ח וַיָּבֹא מִשֶׁה וְאֲהָרֹן אֶל פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד. ט וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מִשֶׁה לֵאמֹר. י הֲרַמּוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאָכְלָה אֹתָם כְּרָגַע וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם. יא וַיֹּאמֶר מִשֶׁה אֶל אֲהָרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים קִטְרֹת וְהוֹלֵךְ מִהֲרָה אֶל הָעֵדָה וְכַפֵּר עֲלֵיהֶם כִּי יֵצֵא הַקֶּזֶף מִלִּפְנֵי יְהוָה הַחַל הַנֶּגֶף. יב וַיִּקַּח אֲהָרֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מִשֶׁה וַיֵּרָץ אֶל תּוֹךְ הַקְּהָל וְהָיָה הַחַל הַנֶּגֶף בָּעַם וַיִּתּוּ אֶת הַקִּטְרֹת וַיִּכַּפֵּר עַל הָעָם. יג וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר הַמִּגֶּפֶה. יד וַיְהִי הַמֵּתִים בְּמִגְפָה אַרְבַּעַת עָשָׂר אֶלֶף וַיִּשְׁבַּע מֵאוֹת מִלְּבַד הַמֵּתִים עַל דְּבַר קֶרַח. טו וַיָּשֶׁב אֲהָרֹן אֶל מִשֶׁה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהַמִּגֶּפֶה נִעְצְרָה.

אבות פרק ה, יז,

כל מחלוקת שהיא לשם שמיים סופה להתקיים ושאינה לשם שמיים אין סופה להתקיים. איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמיים? זו מחלוקת הלל ושמאי, ושאינה לשם שמיים? זו מחלוקת קורח ועדתו.